

Autor: Arnošt Mladý

Ne, název není branou dalšího z řady mobilizujících textů, které jednou varují před hrozbou návratu zlých sudetských Němců do pohraničí, podruhé před nebezpečím obnovy Třetí říše německou dominancí uvnitř Evropské unie, ani před nějakým dalším sci-fi scénářem. Je to naopak o tom, jak moc žijeme v minulosti a jak nám trapné reminiscence na národní socialismus brání ve střízlivém chápání současného Německa, které má větší potenciál, než jen ekonomický, kdy je České republice strategickým obchodním partnerem.

Je pochopitelně těžké vysmívat se dětským strachům z návratu národního socialismu, když jsou alternativní hlasy, volající po větším zapojení a pozitivním vnímání dnešní SRN z jedné strany válcovány husitsko-jiráskovskými stereotypy a z druhé politickými karikaturami, vyhlašujícími pod plakáty s nacistickými vojáky cestu národního socialismu („ted“!) a jednotnou Evropu (samozřejmě nejlépe národně-socialistickou). Skutečnost se míjí s romantickými sny obou skupin. Hlavní význam Německa i pro nás, jako středoevropany, je především geopolitický. Právě neustálé okopávání Německa, předhazování viny Třetí říše a z toho vyplývající obavy z jeho mocenského posílení jsou jednou z kardinálních příčin geopolitické neurčitosti Evropy, neschopné se vymanit z přílišného vlivu Spojených států, ale na druhou stranu tak impotentní ve snaze o vlastní politickou jednotu. Německo je klíčem k evropské budoucnosti.

Nejprve malý exkurz do českých dějin. Pomineme-li fakt, že české země byly vždy integrální součástí Svaté říše římské (národa německého), tak z moderního národně-státního pohledu přicházejí Němci do českých zemí už ve 12. století.

Není cílem zde popisovat dějiny česko-německých vztahů, za zmínku však stojí jedno. Při výsledcích současného historického bádání neobstojí romantická interpretace, vysvětlující určité okamžiky českých dějin jako česko-německý střet. Němce lze nalézt například mezi husity. Deset z 27 českých pánů popravených po Bílé hoře bylo německého původu. Praotec slovanských národovců byl německý osvícenec Herder. I mezi lidmi, kteří byli v roce 1938 vyháněni ze svých domovů, byla řada Němců. K pohnutým událostem tzv. odsunu byly

napsány celé stohy knih. Jisté je, že odchod německého živlu znamenal pro české pohraničí kulturní i ekonomický úpadek. Na druhou stranu je otevírání této uzavřené historické kapitoly nešťastné. Fakt, že se stalo bezpráví, by měl být pro příště přenechán už jen historikům a moralistům, rozhodně ne politikům.

Němce dnes potřebujeme jako nikdy. Důvod je několikery: ekonomický (jak bylo zmíněno, je to strategický partner), zahraničně-politický a geopolitický (prohlubujícími se rozpory s Američany v souvislosti s některými současnými válečnými konflikty a úzkými vazbami na Ruskou federaci podporuje jednak multipolární uspořádání a politickou emancipaci Evropské unie na USA) a sociální (rýnský průmyslový model, bližší kontinentální tradici blokuje hegemonii anglosaského neoliberalismu). Všechny tyto problémy společně představují krizovou mozaiku dnešní Evropy a Německo je klíčem k jejich řešení. Jediná naděje na to, že se někdy podaří vnést řád do chaotické populační situace a že se reformují instituce a fungování Unie dnes nespočívá v ničem jiném, než celoevropském snažení. V obou případech je pro Českou republiku výhodná nikoli role vzdoropapeže, nebo primární orientace na zaoceánský Washington ve snaze omezovat německý vliv, ale paradoxně právě spolupráce s nejbližší mocností – Spolkovou republikou Německo.